

СВОБОДА СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ
СОЮЗ В З'ЮНЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 31. Джерси Сіті, Н. Дж., вівторок, 6 лютого, 1934.

VOL. XLII. No. 31. Jersey City, N. J., Tuesday, February 6, 1934. THREE CENTS.

ЗАПОВІДАЮТЬ ОЖИВЛЕННЯ БІЗНЕСУ
ЧЕРЕЗ ЗОЛОТИЙ ЗАКОН

ВАШИНГТОН. — Краєве Товариство Фабрикантів проголошує погляд своїх провідників про вплив нових монетарних законів на бізнес. Провідники бізнесу бачать виклики оживлення бізнесового життя, бо уможливити роблення зобов'язань.

Один бізнесмен запевняє, що громадяни приймуться важко заплатити за розкидання грошей державою.

ВЕЛИКИЙ СТРАЙК ШОФЕРІВ ТАКСІВК
ПОКІНЧИЛИ.

НЬО ЙОРК. — Завдяки вміщанню міського мейора, Ля Гварді, страйк шоферів таксівок скінчився.

Згодю заключено на таких умовах: Надвипаки, зібрана на податок, за яку посвятили шофери з власниками таксівок, має бути розділена. Випаки мають дістати половину фонду, що виносить 500,000 доларів. З тієї суми 25 процентів маєтись заради заплатити шоферам, а решту в трох рівних тижневих ратах. Три найближчі понеділки шофери мають крім цього дістати 40 процентів суми, зареєстрованої на їх таксаметрах. У тих днях люди, які будуть їздити такими автоматами, матимуть право потрутити одну третину суми, означеної таксаметром. Шофери мають вертатись до роботи негайно.

Страйк покінчився скоро, бо шофери виказали велику солідарність. Страйк коштував промислу 300,000 доларів. У часі страйку на вулицях їздили всього тисячу таксівок, які є власністю приватних людей.

НЕСПОКОЙ НА КУБІ.

ГАВАНА. — Перед шпиталем товариства бюро-вистави робітників відбулася велика демонстрація для протесту проти заповнення шпиталю військом. Військо віддало салву до напіраючої на нього товпи та вбило дві особи і ранило 4. Між раненими є 8-літній хлопчина.

Демонстрація є об'явом невдоволення з зарплатнею уряду. Невдоволені є передові лікарі. Невдоволені теж адвокати, котрі навіть грозять страйком. Електричні робітники не хотіли їсти, коли військо не пускало їх на обід з робіт.

В одному театрі вибухла бомба та викликала переполох серед жінок і дітей.

КРИВАВА БИТВА МІЖ ПОЛІЦІЄЮ І БАНДИТАМИ.

САПУЛЛА (Оклахома). — В одній з найзавзятіших битв між поліцією і бандитами, які пам'ятає ця околиця, згинув чотири бандити і три поліцейські урядники.

Битву зведено під містом на одній фермі. Шериф зробив «рейд» на ферму, бо чув, що там хається шайка бандитів, котра тероризувала околиці газалінові стації. Як група полісменів підійшла до ферми, звідти почали стріляти. Начальник поліції погіб на порозі дому. В загальній стрілянні згинув ще один полісмен та два бандити. Поліції вдалось опісля арештувати двох членів бандитської шайки.

У Челсі, другому місті цього самого штету, прийшло до битви між поліцією і бандитами, які грабували одну крамничку заліза. В битві згинув полісмен і один бандит.

ПРОПОНУЄ ЗАКОН ПРО ОБЕЗПЕЧЕННЯ РОБІТ.
ВАШИНГТОН. — Сенатор Вагнер і конгресмен Луис заповідають внесення проєктів закону про забезпечення робіт.

Федеральний закон радить стежити завеста такі закони, але не каже, як вони мають бути.

КАСАРНИ ДЛЯ БЕЗДОМНИХ.

НЬО ЙОРК. — Заряд місцевих касарень дав дозвіл уживати їх на приміщення для бездомних безробітних людей.

Касарня 66 полку піхоти на 26 вулиці приміщує півтори тисячі бездомних. Коли брами касарні вперше отворено для бездомних, ці не мали віднаги заходити. З часом туди поплили справжні юрби.

ЯЗВА ДИКИХ СОБАК.

НЬО ЙОРК. — Від якогось часу населення повітів Берген та Кокленд нарікало на небувалу язву собак. Собаки нападали не тільки на дикі звір'ята, які сєрня, але й на домашні як кур, кози, вівці, свині і телята. Собаки полювали все гурмою, як вовни. Гурма доходила деколи до 30 штук. Населення відносилось до уряду, щоб винищити цю язву.

Дехто з урядників сумнівався, чи це справді собаки, чи може вовки. Природники з місцевого музею природних наук запевняють, що це справжні відцільні собаки.

Уряд намагає професійних траперів, щоб винищили диких собак.

ВЕЛИКІ ГРАБІЖІ БАНКІВ.

Чотири бандити напали в п'ятницю на двох банківських писанців у Пенс Гров, Нью Джерси, які щойно забрали були з банку «Пенс Гров Нешенел Банк» гроші для виплати підприємствами робітникам, та втекли з 130,000 доларів.

У той самий день чотири грабіжники напали на Юніон Трост Ко. в Рочестері, в стеїті Нью Йорк, та забрали з нього 12,000 доларів.

У Бостоні, в стеїті Месері-сест, бандити напали на банк Нідгем Трост Ко. та втекли з 13,900 доларів. Підчас грабунку бандити вбили полісмена та ранили трох чоловіків.

ШЕ ОДИН ПРОТИРЕЛІГІЙНИЙ
МУЗЕЙ У ЛЕНІНГРАДІ.

Московський кореспондент «Дейлі Телеграф» повідомляє, що більшовики рішили перемінити троцький собор у Ленінграді на «дім ілюзій і чуд», це є на протирелігійний музей. Це вже третій собор у Ленінграді, який збезчещено в такий спосіб.

НАЙСТАРШИЙ НІМЕЦЬКИЙ
ШОДЕННИЙ ПЕРСТАВ
ВИХОДИТИ.

Найстарший німецький часисник, заложений в 1640 р., «Кенігсбергер Гартунге Цайтунг», перстає виходити з дням 31. грудня м. р., по близько 300-літньому існуванню.

ЧЕХ — ДЛЯ УКРАЇНЦІВ.

Піосиф Ферстер, відомий чеський композитор, президент Чес. Академії Наук і Мистецтв, присвятив свій новий твор-композицію Українському Хорови у Празі. Той твір написав Ферстер до слів Шевченка «Вечір» для мішаного хору, в якому є теж сопрано соло.

РОСТЕМО!

Незабаром матимемо у Львові (докинується будинок) українську фабрику крохмалю. Власниками її є першою української фабрики крохмалю є два модаві українські інженери: Фащени і Шуль.

ТАКОЖ РЕКОРД.

Своїм го часу помер у Торонті багатир-адвокат, Чарлз Милар. У своїмому заповістому позавістав він велику частину свого багатства для тієї торонтської жінки, яка родить найбільше дітей протягом десяти-літнього періоду між 1926—36. р.р. Кандидат на той маєток є багата, та правдоподібно дістане його Грейс Багнато, не стара ще жінка, що саме на днях породила 22 дитину.

ЗАГАДКОВЕ БІВСТВО.

У Володимирі біля українських касарень знайдено трупа з виколеними очима. Виявилося, що це Альоф Борисевич з Володимира, який з гриміш виборився довістком на закупі но безрот. Поліція арештувала жінку Борисевича в її любовні ка, яких підозрюють у докормі того бівства.

ЯК ДЕПРЕСІЯ, ТО ДЕПРЕСІЯ.

Голандська королева Вільгельміна постановила, що з огляду на гіршу економічну депресію, яку переживає Голандія, не буде цієї зими ніяких банів, бенкетів та гуличів прийняти в гостині у королівській палаті в Гаї.

РЕКОРДОВИЙ ПРИРІСТ НАСЕЛЕННЯ В ЯПОНІ.

Японія виказала з статистики за 1932 р. нечисленно великий приріст населення. Приріст обчислюють на 1,007,868 осіб. Отже кожної години приходило на світ у Японії 249 дітей. Зате кожної години вмирає 134 осіб, що у висліді дає ефективний приріст 115 осіб на годину. В останніх часах Японія виказує збільшену тенденцію до народних, зате смертність впала до мінімуму і такого відсотку спадку смертності не нотовано ще від 1868 року.

МАТИ 29 ДІТЕЙ.

У Відні 45-літня послугачка, дружина візника, Марія Вурман, привела недавно на світ 29 дитину. Раз у житті родили у неї близнята, а 27 разів прийшла на світ кожда дитина зокрема. Було їх 23 хлопці і 6 дівчат. 16 з тих дітей живуть, і тільки одна, 27-літній син, є урядовцем; решту, як малолітні, мусять бити самі удержувати. Що не бідним зарібником не приходять легко, можна собі уявити. Самої картоплі, як каже шасива мати, треба нести зварити 7 кіл. Коли це було хоч у Франції або в Італії, то уряд нагородив би таку матір. У нійшій Австрії не викидається це заслужено, та і нагороди нема чого їй надістати.

ЯК КІНЬ ЗАНЮХУЄ ВОДУ.

Коли їздець забуває і тає довгий час безводним степом чи пустинню, то найліпше робить, коли пустити коня, щоб він шов, куди йому захочеться. Коли є десь поблизу вода, то він зараз занюхає її і побіжить у тім напрямі, де вона знаходиться. Чи це значить, що вода має якийсь запах? Ні, вода не має ніякого запаху. Воду кінь відчуває тільки як враження холоду й вогкості. Так само як в інших звірів, так і в коня нюхові прилади є такі вразливі, що він відчуває найменшій запах, запах, вонь, вогкість, теплоту або холоду.

Так само як кінь, занюхає воду й худоба. В такий самий спосіб занюхає худоба й надходячий град. Коли наблистється грозна хмара, худоба зазирає голови вгору і починає вігрити. Опісля що сили біжить до дому до хайва. На страшенної гром худоба не зможе повтержати ніякий пах.

Від грозової хмари іде нагло дощ. Це вражає ніздрю худоба. Інстинктивно вона знає, що коли згори з хмари іде нагло дощ, то це означає небезпеку. І те інстинктивно знання небезпек заставляє її тікати в місце безпечності.

ОДНАКОВІ ШКІЛЬНІ ЧИТАНКИ
В 4 ПРОВІНЦІЯХ.

Під цю пору в кожній західній провінції Канади є однакові читанки для шкільної молоді тих самих ступнів. Наслідком цього стало повстають різні труднощі для учнів, що переходять із шкіл одної провінції до шкіл іншої, а також виховні напрями тих чиганок є ріжні. Зогляду на те, рі роки тому створено міжпровінційний педагогічний комітет, у якого склад увійшли по два представники з чотирох провінцій: Британії Колумбії, Альберти, Саскачевану й Манітоби. Ця комісія виготовляє однакові читанки для всіх чотирох провінцій і покінчить цю працю в липні цього року. В 1935 році згадають чотири провінції матимуть однакові читанки в своїх школах.

КАНАДЦІ ЖИЮТЬ ДОВШЕ
НІЖ АМЕРИКАНЦІ.

Найбільша життєва асеруація фірма на американському континенті, «Метрополітен Лайф Іншоренс», подає на основі статистичних даних, що середній зимнийш канадський колаїтовий Канадці живуть довше ніж Американці. Пересічна довгота віку Канадців виносить біля 61 років (Канадцями понад 63), а Американці неговия 59½ років (Американці біля 63 років). Одинокі канадські провінції Кебек зогляду на свій лагідний клімат ривається що до довготи віку й мешканцям із З'юначених Державами Америки.

ТОВАРИШІ ДЕПРЕСІ.

Економічна депресія заведиш никакає збільшення самгоубств серед людей, а також збільшену смертність населення різних наелу. Обчислено, що протягом минулого року на кожний мільон населення Великої Британії 143 осіб поповнили самгоубство, а на хворобу рака згинули 1,150 осіб на кожний мільон населення. Натомість сильно зменшилась скількість народин.

НАЦІЯ ГАЗАРДУ.

Дух газардових закладів, який так сильно литий англійській нації, зовсім не о-силь убиває економічної депресії. На основі певних даних, останнього року, мешканці Британських островів виділи на заклади підчас кієських змагань два біліони доларів. Під цим оглядом Англія стоїть вище від будькотрої іншої держави й нації.

УШПОВ 20 ТИСЯЧ МІЛЬ
ДОРОГИ ПІШКИ.

21-літній Китаєць Те-Мін-Пен по трох роках пішого маршу, що виносил кодо 20 тисяч миль, прибув із Китаю до Лондону. Він шов через Тибет, Індю, Персію та Європу. З Лондону вибрався в Європу знову до Китаю, та цим шляхом піме через Канаду, З'юначені Держави, Нову Зеландію й Австралію.

НОВА ВЯЗИНЦЯ.

В Клевані, рівенського повіту, в замку князів Чарторіських (за російських часів там містився духовна православна школа) відкривають у найближчому часі вязницю для малаїтнів.

ДЕНКІН ПРО УКРАЇНУ В МІЖНАРОД-
НІМ ПОЛОЖЕННЮ

ПАРИЖ. — Генерал А. І. Денкін, який у 1919 році, наступаючи на Совіти, пішов в першу чергу війною проти українських армій, що боролись проти більшовиків, мав тепер у Парижі виклад про міжнародне положення Росії. В тім викладі порушив він теж справу України. Цікаве те, що він не говорив уже про «Малоросію», а про Україну, і надавав українському питанню міжнародне значіння, зв'язуючи його між іншим з Польщею і Японією.

Денкін твердив, що Польща ще за часів російсько-японської війни мала звязки з Японією через теперішнього маршала Пілсудського, колишнього революціонера. Пілсудський хотів дістати від Японії гроші й зброю, потрібну для переведення польського повстання проти Росії. Японія збрби не дала, але зате вилучила з російських полонених поляків і поробила із них особі польські військові частини. Тепер Польща, хоч у приязні з Совітами, є теж у згоді з Японією. Вона погодилась з Німеччиною, а Німеччина теж у згоді з Японією. А треба знати, каже Денкін, що наступник Петлюри, Андрій Лвицький, котрий є в звязку з Польщею, теж простягає руку Японії й хоче ділити Росію та відірвати Україну. Німеччина знову з одного боку покладе Польській руку до згоди, а з другого піддержує Кіновалів у його змаганнях відірвати галицьку Україну від Польщі. Та сама Німеччина годиться теж із Совітами, а з другого боку помагає Скоропадському добути знову гетьманського престолу на Україні.

От такого наплів царський генерал щодо України.

БЕЗ ДИСЦИПЛІНИ І ОРГАНІЗАЦІЇ.

МОСКВА (Росія). — На конгресі комуністичної партії Сталін і інші совітські верховоди заатакували дуже гостро справу транспорту. Виявилося, що залізничі перевезли в 1933 р. менше товарів ніж у 1932 р. Военний комісар Ворошилов заявив прямо, що це є скандал, бо апарат недисциплінований і незорганізований.

ПІЛСУДСЬКИЙ КАНДИДАТОМ НА НАГОРОДУ
НОБЛЯ.

ВАРШАВА (Польща). — Ягайлонський університет вислав до мирової фундації Нобля пропозицію, щоб дати Йосифови Пілсудському, міністрові війни, мирову нагороду за те, що він веде таку заграничну політику, яка змагає до закріплення мира.

КРИК ПРО ВІЙНУ — СОВІТСЬКИЙ ГУМБУТ.

ТОКІО. — Японські газети збувають кляпими совітський шум, що заповідає війну з Японією. Вони кажуть, що це є звичайна політика Совітів відвертати увагу свого населення від того, що діється в краю, а представляти йому завжди якогось ворога, що читає на смерть Совітів. Таким ворогом була перше Англія, Франція, З'юначені Держави, а навіть Польща, а тепер є ним Японія.

НАПРАВЛЯЮТЬ ПО СОВІТСЬКІЙ.

МОСКВА. «Правда» подає, що в одеській тракторній заводі панує хаос. Є там сотні тракторів, які зведено до напівпра. Їх легко розібрати, але зложити нема кому. Всі частини порозкидані. За три місяці з 350 зпущених моторів вдалось з бідою направити всього чотири мотори.

ІДЕ ДО ОБЕДНАННЯ АВСТРІЇ З НІМЕЦЬЧИНОЮ.

ВІДЕНЬ. — Числяться за тим, що Австрія так було причиною до Німеччини. До цього не прийшло би, якби Англія, Франція й Італія спільно заявились проти того. А здається, що на те нема надії. А Гітлер доконує свого. Вже прийнято закон, який злучує частину німецької Баварії з австрійським Тиролем і Зальцбургом. Решта Австрії творитиме 14-німецьку провінцію.

Тільки ще не знати, в який спосіб те прилучення буде переведене. Надіються, що воно наступить у березні, а переведуть його ті нації, що живуть в Австрії.

НІМЦІ ПЕРЕВЕЛИ РЕВІЗІЮ ПСАЛЬМІВ.

БЕРЛІН. — Вийшло нове видання псалмів Давида. Має воно «арійський» характер, німецький характер. Викинено з них усі те, що нагадує живильну історію. Як те змінено їх характер в такий спосіб, щоб їх, як кажуть, не зблизити до правдивої Христової науки. Тим чином викинено з них те, де говориться про пістму і де вишлюється Бог з орієнтальним перебільшенням.

ПРОТИ ВИСТАВНИХ НЕДІЛЬНИХ ОБІД.

БЕРЛІН. — Приймається пропаганда нації щодо заведення у меді обіду з одної страви. Заощаджен в той спосіб гроші віддають німецькі родили на допомогу безробітним і безпомічним. За одну неділю збрали відпоручники нації з таких заощаджених обідів 14,000,000 марок.

Моя відповідь автору „Чого ж журитись?”

Поете, суди мене, як хочеш,
Лиш кля на голові не теши,
Словами такими далеко не скочиш
Я критику такої не пиши.

1990

